

Informe parcial

Nous finançaments per al desenvolupament

1. Introducció

La Direcció General i l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament plantegen un diàleg sobre el futur de la cooperació catalana, amb l'Agenda 2030 i els objectius de desenvolupament sostenible, adoptats per les Nacions Unides l'any 2015, com a referència.

Per a fer-ho, s'ha iniciat un procés participatiu que ha estat acompanyat per la Direcció General de Participació Ciutadana, i que ha proposat un debat ampli i innovador: tant des del punt de vista dels interlocutors, com de les matèries a tractar i els canals de participació. Així, s'ha intentat anar més enllà dels interlocutors habituals, i arribar a altres col·lectius, tant a Catalunya com als països socis, amb capacitat i voluntat de contribució al desenvolupament.

S'han tractat nous temes que formen part de l'Agenda global, i que fins ara havien rebut poca atenció; i s'han obert diferents possibilitats per a prendre part i fer aportacions al debat, de forma presencial i virtual. Els tres grans objectius han estat els següents:

- Aconseguir una visió pròpia sobre com ha de treballar la cooperació catalana al desenvolupament en relació amb l'Agenda 2030. És allò que anomenem Visió 2030.
- Sentar les bases del futur Pla director de cooperació al desenvolupament 2019-2022.
- Ampliar i diversificar les relacions, i crear noves oportunitats de treball conjunt.

El procés participatiu ha constatat de diferents fases i canals, entre els quals es troben les sessions de debat que s'han realitzat a Catalunya. Els temes tractats responen a una lectura pròpia de l'Agenda 2030 i de les qüestions més rellevants que planteja, inclosa l'organització de la mateixa política pública de cooperació al desenvolupament i dels seus agents. S'han organitzat 23 sessions monogràfiques, per a les quals s'ha elaborat un guió de debat específic i s'han adreçat tant a persones expertes com a la ciutadania en general.

Cada una de les sessions han comptat amb la col·laboració en tasques de preparació i relatoria de la Fundació Pere Tarrés i el Gabinet Ceres.

El present document conté informació relativa al funcionament i resultats d'aquesta sessió, així com les recomanacions i els suggeriments recollits.

2. Informació general de la sessió

Eix temàtic:	<i>Noves eines i aliances: l'Agenda 2030 emfasitza la necessitat de relacions i aliances d'impacte en el desenvolupament</i>		
Tema específic:	2.2 Nous finançaments per al desenvolupament	Tipus de sessió:	Informació
Data:	26 de setembre de 2018		
Perfil dels participants:	El perfil dels participants va ser força variat: representants de la societat civil per al desenvolupament, banca ètica, institucions públiques de finançament, administracions locals, plataformes de <i>crowdfunding</i>		

3. Objectius de la sessió

L'objectiu d'aquesta sessió fou compartir informació sobre nous mecanismes de finançament que podrien ser adequats per la cooperació catalana de cara a l'adopció de l'Agenda 2030 i la contribució dels ODS.

En concret, es van plantejar les següents preguntes als assistents:

- Com fem que els negocis arreu del món sumin als ODS? Com mobilitzem els consumidors perquè exigeixin una evolució en aquest sentit?
- Com mobilitzem recursos privats per a la nova agenda? Com fem que l'AOD sigui un catalitzador de finançaments més grans i de diferents agents?
- Quin nous mecanismes i actors necessitem incorporar? Per fer què?
- Quins poden ser els projectes clau, estructurants, en matèria de nous finançaments? I els actors clau?

- Com encetem aquest canvi cultural amb el sistema català i amb les seves entitats?

4. Continguts de la sessió i dinàmica emprada

La dinàmica de la sessió va consistir en una introducció sobre el procés participatiu per part la DGCD i de la Direcció de Participació Ciutadana i en una contextualització de la temàtica abordada, seguida d'una breu explicació del que es faria durant la sessió, incloent les regles del joc, per part de la Fundació Pere Tarrés.

La sessió va ser organitzada en tres parts:

- Una primera part, d'uns 30 minuts aproximadament, va estar dedicada a presentar els mecanismes que la Direcció General de Cooperació està explorant i a identificar els nous mecanismes que altres actors de la cooperació catalana empen o hi estan experimentant.
- Una segona part, d'uns 30 minuts de durada, dedicada a fer una reflexió sobre els possibles avantatges, inconvenients, oportunitats i reptes dels instruments presentats.
- Una tercera part va consistir en una breu discussió (20 minuts) sobre com iniciar un canvi cultural que impliqui l'adopció de nous instruments i la incorporació de nous actors en la cooperació al desenvolupament.
- I finalment, durant els últims 10 minuts, els participants van procedir a l'avaluació de la sessió, seguida de la cloenda.

5. Resultat de la sessió

5.1 Diagnosi del tema específic de la sessió

Identificació de mecanismes innovadors en el territori

Els principals mecanismes innovadors en l'àmbit de la cooperació utilitzats actualment pels diversos actors del sector són:

- L'ús de plataformes **crowdfunding**, les quals capten donacions de persones a nivell individual i d'empreses per a projectes d'ONG. Aquests mecanismes integren el tercer sector, el sector privat i les persones individuals. Actualment hi ha unes 600 organitzacions que utilitzen aquest mecanisme. L'avantatge del *crowdfunding* és que tota contribució compta, ja que permet fer aportacions a partir d'un mínim d'un euro i sense cap límit màxim. Per qüestions fiscals, aquestes donacions són nominatives.
- **Matchfunding**: el *matchfunding* combina el *crowdfunding* amb el finançament públic. Consisteix a encoratjar les donacions privades i es desenvolupa en un procés de dues fases. En la primera fase, s'obre el *crowdfunding* per un temps determinat. Arribats a la data de venciment, l'Administració pública aporta un finançament públic igual a la quantitat assolida fins al moment en la fase de *crowdfunding*.
El *match-funding* afavoreix la possibilitat de la participació ciutadana i les donacions dels ciutadans. Té un efecte generador per fomentar la mobilització de recursos privats i donacions individuals. Es va comentar que pot ser útil per a imports petits.
També es van identificar alguns inconvenients. A nivell legal, el marc jurídic encara no està preparat per poder acomodar aquest tipus de finançament, ja que és relativament nou. Un altre dels reptes del *matchfunding* és si s'hauria de fiscalitzar com a donacions privades o públiques, conjuntament amb la quantitat aportada per l'Administració.
- Els **fons fiduciaris** agrupen fons d'un o més donants en un únic instrument financer. Actualment, l'ACCD participa en la gestió de fons fiduciaris de la Unió Europea, però no en té de propis. Poder-los establir sembla força complex a nivell de personalitat i responsabilitat jurídica.
- Altres instruments mencionats van ser aquells relacionats amb **l'economia social i solidària i amb les finances ètiques**. En aquest àmbit, hi ha molts actius no utilitzats, que podrien donar suport a iniciatives d'economia social i solidària en el marc de la

cooperació internacional. En aquest cas, l'instrument financer de l'Administració estaria enfocat a proveir incentius (en forma d'aval, sistemes de salvaguarda, bonificació d'interessos, etc...) a actors de la cooperació per fer ús de la banca ètica per aplicar-la a projectes de cooperació, i poder així desbloquejar actius financers en forma de crèdit. Actualment el Govern català està encara en fase de valoració del marc normatiu i legislatiu per a la seva regulació, i dels riscos d'aquest instrument.

- Finalment, també es va parlar de **sistemes més complexos i multi-actor**, consistents a mobilitzar fons del sector privat per a una iniciativa del tercer sector en un país receptor, on les organitzacions de cooperació aporten una assistència tècnica i en fan un seguiment directe.

Taula: Resum dels instruments identificats

Instruments financers i nivell de desenvolupament	Actors
<ul style="list-style-type: none"> • <i>Crowdfunding</i> -s'està implementant • Matchfunding -s'està implementant per part de l'Ajuntament de Barcelona en l'àmbit social i està sent estudiat per la DGCD • Fons fiduciaris -en fase d'estudi per la DGCD • Instruments palanca/incentius per mobilitzar actius de la banca ètica -en fase d'exploració per la DGCD • Sistemes més complexos i multi-actors -s'estan implementant 	<ul style="list-style-type: none"> • Plataformes <i>crowdfunding</i> (privat) i ONG de desenvolupament • Administració pública local • Generalitat de Catalunya • Generalitat de Catalunya i entitats financeres (finances ètiques) • Sector privat i organitzacions de la

	societat civil per al desenvolupament
--	--

5.2 Tendències de futur de cara a l'Agenda 2030

La segona part de la sessió va estar dedicada a analitzar les oportunitats i els reptes en l'adopció d'aquests instruments i, concretament, quins haurien de ser prioritaris per a la cooperació catalana.

Finalitats dels nous mecanismes de finançament:

- Evitar el bloqueig polític local per part de la banca a determinats actors. En contextos on la societat civil es troba força polititzada, s'ha observat que les institucions públiques poden arribar a bloquejar a altres organitzacions l'accés a recursos financers. En aquests contextos, la cooperació catalana podria tenir un rol important per assegurar que aquestes organitzacions tenen accés al crèdit.
- Assegurar que les ONG catalanes tenen capacitat de gestionar fons fiduciaris i altres fons internacionals amb responsabilitat en la seva execució, superant així la relació amb l'Administració pública 'donant-receptor', i amb una relació basada en partenariats o aliances que fomentin una relació d'igual a igual, de responsabilitats i rendició de comptes mutus.
- Desbloquejar fons i mobilitzar passius de la banca ètica.
- Assegurar la sostenibilitat d'intervencions i de resultats creant un "crèdit pont" entre un projecte i un altre.
- Esdevenir un instrument estratègic que posi en moviment recursos existents però que no són utilitzats de manera òptima ni eficient.
- El *matchfunding* entre finançament públic (subvenció) i privat com a mecanisme per oferir suport a iniciatives d'organitzacions petites però estratègiques.

Reflexions sobre els mecanismes a incorporar

- Tot i que es van trobar interessants els nous mecanismes de finançament, els participants van fer èmfasi que la prioritat del Govern de Catalunya hauria de ser complir el compromís del sector públic, amb l'aportació del 0,7% del PIB a la cooperació al desenvolupament en forma d'ajuda oficial al desenvolupament (subvencions); sense compromís del sector públic amb el 0,7%, la resta d'eines de finançament no tenen sentit.

En la línia del paràgraf anterior i seguint l'argument, els participants estaven d'acord que aquests nous instruments no haurien de substituir l'ajuda oficial al desenvolupament, sinó que haurien de ser instruments complementaris a l'AOD o una eina per mobilitzar nous recursos complementaris.

En aquest sentit, es va aclarir que en cap cas la incorporació de nous instruments tenia per objectiu substituir les subvencions i que, per tant, el compromís de la Generalitat d'assolir el 0,7% d'AOD restava prioritari. La incorporació de nous instruments, en tot cas, hauria de seguir un enfocament estratègic per tal de mobilitzar recursos, i concretament, donar suport a iniciatives d'economia solidària i emprenedoria social com a mitjans de desenvolupament humà i sostenible a tercers països.

- Els fons fiduciaris es van considerar un instrument atractiu per dos fets principals. En primer lloc, per un tema de reducció dels costos de transacció que avui dia tenen les subvencions de projectes. I en segona instància, perquè implicaria aliances amb altres actors, incloent les ONG de desenvolupament. El fet que els fons fiduciaris poden contribuir a una millor predictibilitat de l'ajuda disponible també va ser valorat positivament.
- Sobre els avals públics, els participants van indicar la necessitat de diferenciar els tipus de crèdit: entre un crèdit personal, un crèdit d'empresa i els crèdits que pot concedir l'Administració pública. Aquesta diferenciació és important per tal d'evitar una "privatització" de la cooperació al desenvolupament. Aquesta reflexió es basa en les

experiències del microcrèdit, on l'AOD ha estat utilitzada per construir sistemes que sovint han acabat tenint un efecte de substitució del que hauria de ser finançat amb AOD. En aquest sentit, els participants van expressar els seus temors que el recursos mobilitzats com a crèdits fossin comptabilitzats com AOD.

- Aquest repte també es va identificar per al *matchfunding*, ja que combina fons públics amb contribució privada. A més, es va requerir que no es convertís en un mecanisme que permetés reduir els fons públics i evitar així complir el compromís del 0,7%.

D'aquesta manera, es va apuntar la demanda de diferenciar de manera clara la contribució en crèdit i/o contribució privada respecte de la contribució en AOD.

- Finalment, també cal considerar que el finançament privat no només fa referència a les empreses, sinó també a les donacions i al mecenatge dels ciutadans.

Taula resum: Finalitats i reptes a considerar del nous instruments

Tipus d'instrument	Finalitats	Reptes
Crèdit	<ul style="list-style-type: none"> • Evitar el bloqueig polític en contextos polititzats • Desbloquejar actius financers de les finances ètiques • Crèdits pont/sostenibilitat • Instrument estratègic/palanca 	<ul style="list-style-type: none"> • Continuar amb el compromís del 0,7% • Distingir el crèdit de l'AOD • Evitar l'efecte substitució
Fons fiduciari	<ul style="list-style-type: none"> • Impuls de les ONG catalanes a accedir a fons fiduciaris • Partenariat, relacions d'igualtat 	<ul style="list-style-type: none"> • Adequar el marc legislatiu
Avals públics	<ul style="list-style-type: none"> • Contextos polititzats • Accessibilitat • Instrument palanca 	<ul style="list-style-type: none"> • Distingir l'AOD del crèdit • Marc legislatiu
Matchfunding	<ul style="list-style-type: none"> • Oferir suport a iniciatives d'organitzacions petites però estratègiques 	<ul style="list-style-type: none"> • Distingir l'AOD de la contribució privada • Marc legislatiu • Efecte substitució

Com iniciar el canvi cap a l'adopció d'aquests instruments

- Regulant més la intervenció del sector i generat canvis i revisions en els marcs normatius i legislatius.
- Establint criteris explícits i concrets en l'ús del crèdit.
- Involucrant l'empresa privada, establint quins són els criteris per a la seva entrada en el terreny de la cooperació al desenvolupament.
- Disposant del suport de la Generalitat per aprofitar l'aportació de petites organitzacions